

Jasminka Domaš
Zagreb

ŽUTI LEPTIR TERESIENSTADTA

Ti znaš, Benja, sve tvoje tuge godinama
sam uporno mijenjala za radosti.
U snu trčali su pajaci
i budila sam se ozarena.

Zvali su me ludom i budalom!
A ja sam se, uvijek iznova,
vraćala među ljude, nasmijana.

Svakog dana, istom ulicom do posla,
voljela sam isto drveće,
primjećivala sve zime,
sve jeseni, ljeta i
proljeća.

Ti i ja bili smo zaneseni slikari,
tajno zaljubljeni i isprovocirani
novinari.

Sjećaš li se, onomad, u Austriji,
žvakali smo svježi zrak
gradišćanskih šuma;
u Antwerpenu tražili put do sinagoge,
u Amsterdamu poklonili se Ani Frank
i posvadili u autobusu.
Vikao si: "To nisu protestanti,
to su Židovi!"
Ana D. bila je zaprepaštena,
a ja nasmijana.

Željna kiša, pustio si da na
svakoj pokisnem.

Na mečavi stišavali su moje urlike
radosti, udarcima kaljača.

Sve bore starosti mijenjala
sam za bore radosti.
Umjesto na pogrebe, vukao si me
na premijere.
Premda i sam znaš:
što su glumci bili bolji,
ti si bivao sve tužniji.

Automobile nisi volio.
Prilično komplicirano
za moj poziv vječnog
putnika, ali, ipak, ne
gore od naglog škripanja kočnica
u gluho doba noći pred tvojim prozorom.
Znam, nisi mogao pobjeći.
Da li si zbog toga neprestano
slao za mnom žute leptire?

Nalazila sam ih zapetljanje u rublju, u kosi,
čitavi rojevi kupali su se sa mnom
u jeftinom pansionu Eisenstadta.
Kako mi je ikad moglo pasti
na pamet da i jednog zarobim!

Na sadašnjost nismo računali.
Prošlosti smo bili svjesni,
a budućnost smo zamišljali.
Nepismeno pismeni, antisemitizam nismo doticali.

TV je bljeskala.
Gradonačelnik je žonglirao sinagogom
i dobacio je sljedećem političaru.
Spretniji od prethodnika, dao joj je oblik
Doma hrvatsko-židovskog prijateljstva.
"Sjajno za Židove", rekao je, "koji se više ne nazivaju Jevrejima."

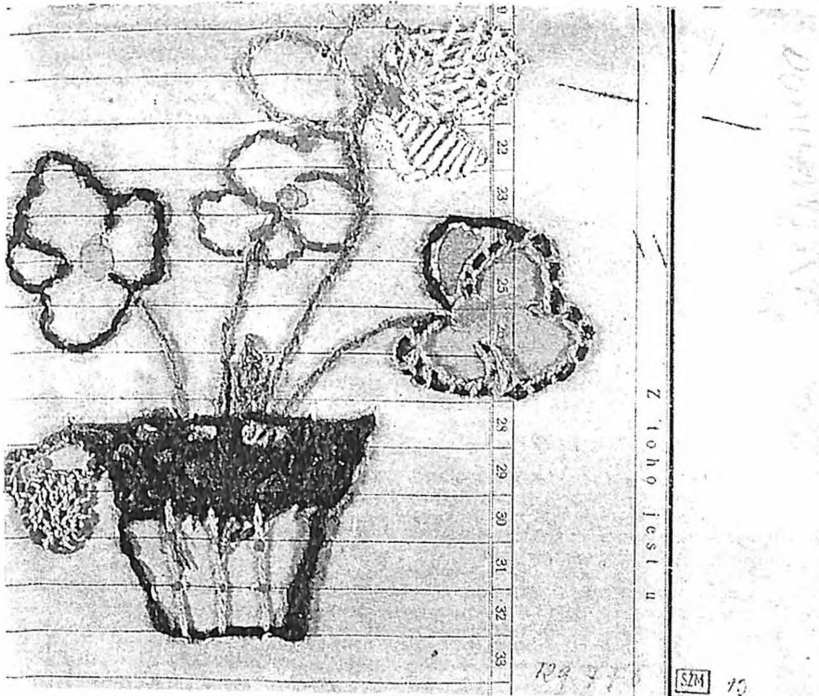
Da li si tad prvi put primijetio neku promjenu?
Povrijeđen razbio si ogledalo
ne podnoseći što sam lijepe bademaste oči
promijenila za tužne židovske.

Nazvao si me izdajicom!
I, što mi je preostalo
nego da izvadim iz kutije tvoj
zlatni lančić s Magen Davidom?
Da ti dokažem da se kroz aleju kestenova može
koračati drugačije nego što si ti koračao
sve dok te nisu ubacili u ždrijelo automobila.
Sjećaš li se kako je kratko trajao onaj razmak
od sna do osvješćenja?

Ne plači sada nad mojim licem.
Rastrgani lančić neću popravljati,
a Magen Davida sam pronašla.

Potrajalo je, ali našla sam.
I ne traži da dignem pogled.
Znam, Benja, na stolu
sad žuti leptir mrtav leži.
.....

1990.

Doris Vajzer (17.5.1932–4.10.1944), dečji crtež iz Terezijensštata.